

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului de punere în aplicare a Cerului unic european

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului de punere în aplicare a Cerului unic european a fost elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale de comun cu Autoritatea Aeronautică Civilă.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Prezentul proiect este elaborat în temeiul prevederilor:

- Art.6 alin.(3) lit.a) din Codul aerian al Republicii Moldova nr.301/2017;
- Anexei III la Acordul privind spațiul aerian comun dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană și statele sale membre, semnat la Bruxelles la 26 iunie 2012 (ratificat prin Legea nr. 292 din 21.12.2012);
- Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) 2025- 2029, Capitolul 14 „Transport”, Anexa A, acțiunea 237.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor / lacunelor normative

În contextul relației Republicii Moldova cu Uniunea Europeană și al angajamentelor asumate prin Acordul privind Spațiul Aerian Comun între Uniunea Europeană și Republica Moldova (semnat în 2012 și aplicat provizoriu din 2020), țara noastră este obligată să armonizeze treptat legislația națională din domeniul aviației civile cu acquis-ul comunitar.

Unul dintre actele legislative europene relevante în acest sens este Regulamentul (UE) 2024/2803, care reformează și înlocuiește vechiul pachet legislativ al Cerului Unic European (SES), cu scopul de a moderniza gestionarea traficului aerian, de a crește eficiența operațională și de a reduce impactul asupra mediului.

Regulamentul (UE) 2024/2803 stabilește cadrul legal pentru:

- desemnarea și supravegherea furnizorilor de servicii de navigație aeriană;
- implementarea schemelor de performanță și tarifyare;
- consolidarea rolului autorităților naționale de supraveghere;
- optimizarea gestionării spațiului aerian;
- integrarea inovațiilor tehnologice și digitalizarea serviciilor ATM/ANS.

Transpunerea acestui regulament este necesară din următoarele motive:

- Obligații internaționale: Derivate din Acordul privind Spațiul Aerian Comun UE–RM, care prevede alinierea cadrului legislativ național la standardele și reglementările Uniunii Europene în domeniul aviației civile.
- Securitate și interoperabilitate: Armonizarea standardelor privind siguranța, interoperabilitatea și managementul traficului aerian contribuie la integrarea operațională în rețeaua europeană.
- Acces echitabil la piața unică a aviației: Transpunerea regulamentului facilitează cooperarea cu EUROCONTROL, EASA și alți parteneri europeni.
- Reducerea emisiilor și creșterea eficienței operaționale – prin aplicarea standardelor de performanță și optimizarea rutelor aeriene.
- Pregătirea instituțională: Implementarea regulamentului presupune consolidarea capacității Autorității Aeronautice Civile și altor structuri relevante în conformitate cu bunele practici europene.

Este important de menționat că Regulamentul (UE) 2024/2803 privind implementarea Cerului Unic European (SES2+) **reformează și înlocuiește:**

- **Regulamentul (CE) nr.549/2004 – cadrul general al SES**
- **Regulamentul (CE) nr.550/2004 – privind furnizarea de servicii de navigație aeriană**
- **Regulamentul (CE) nr.551/2004 – privind organizarea spațiului aerian**
- **Regulamentul (CE) nr.552/2004 – privind interoperabilitatea rețelei europene de management al traficului aerian.**

Calendarul de implementare fiind următorul:

1 decembrie 2024 - Intrare în vigoare a regulamentului

1 iunie 2025 - Începutul aplicării parțiale a unor dispoziții

2 decembrie 2026 - Aplicare completă conform art. 59;
abrogând în totalitate Regulamentele menționate supra.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Inițiativa Cerul Unic European (Single European Sky – SES) a fost lansată de Uniunea Europeană pentru a reforma gestionarea traficului aerian în Europa, cu scopul de a crește siguranța, capacitatea și eficiența serviciilor de navigație aeriană, reducând în același timp fragmentarea spațiului aerian și impactul asupra mediului. Această inițiativă se bazează pe un cadru legislativ complex, adoptat în mai multe etape începând cu anul 2004. Principalele obiective ale cadrului SES sunt:

- Creșterea siguranței traficului aerian în UE;
- Reducerea fragmentării spațiului aerian european;
- Asigurarea unui management eficient și durabil al traficului aerian;
- Promovarea interoperabilității și digitalizării serviciilor ATM/ANS;
- Reducerea emisiilor de carbon prin rute mai directe și optimizate.

Republica Moldova, prin semnarea și aplicarea provizorie a Acordului privind Spațiul Aerian Comun cu Uniunea Europeană, s-a angajat să armonizeze legislația națională cu acquis-ul comunitar în domeniul aviației civile, inclusiv cadrul SES. Această aliniere legislativă este esențială pentru:

- Asigurarea interoperabilității cu sistemele europene
- Accesul egal al operatorilor moldoveni la piața aviatică europeană
- Consolidarea siguranței și eficienței serviciilor ATM/ANS
- Participarea în organisme europene relevante precum EASA, PRB, Network Manager etc.

Transpunerea prevederilor legislative europene în domeniul SES este importantă pentru integrarea aviației civile din Republica Moldova în sistemul aerian european. Aceasta presupune:

- Adaptarea legislației primare și secundare;
- Consolidarea atribuțiilor Autorității Aeronautice Civile;
- Crearea unui mecanism național de performanță și tarificare;
- Reglementarea desemnării furnizorilor de servicii ANS și a supravegherii acestora;
- Stabilirea unui cadru coerent pentru managementul spațiului aerian.

Atragem atenția că promovarea proiectului va constitui temei și va permite promovarea actelor departamentale conexe.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Nu există opțiuni alternative

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Autoritățile naționale își vor dezvolta structuri și proceduri pentru monitorizarea performanței și conformității.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative
Nu are impact financiar.
4.3. Impactul asupra sectorului privat
Necesitatea recalificării – controlorii de trafic, tehnicienii și personalul de suport trebuie instruiți pentru noile tehnologii și proceduri. Crearea de locuri de muncă – modernizarea sistemului ATM/ANS și creșterea traficului generează noi oportunități în aviație, IT, mentenanță și servicii conexe.
4.4. Impactul social
Reducerea întârzierilor – rutele aeriene optimizate și o mai bună coordonare între state reduc întârzierile, ceea ce sporește satisfacția călătorilor. Creșterea siguranței – procedurile comune de management al traficului aerian reduc riscul de incidente și erori umane. Condiții mai bune pentru pasagerii vulnerabili – implementarea unor standarde uniforme poate asigura accesibilitate mai mare pentru persoane cu dizabilități.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Nu are impact asupra datelor cu caracter personal. Implementarea și aplicarea prevederilor prezentului Regulament se realizează în deplină conformitate cu normele aplicabile privind confidențialitatea, protecția datelor cu caracter personal și protecția informațiilor clasificate potrivit legislației corespunzătoare.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Nu are impact asupra echității și egalității de gen
4.5. Impactul asupra mediului
Reducerea poluării fonice și a emisiilor – zboruri mai scurte și rute mai eficiente înseamnă mai puțin zgomot în zonele rezidențiale și mai puține emisii de CO ₂ .
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Nu sunt identificate.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
Proiectul național transpune prevederile Regulamentul (UE) 2024/2803 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2024 privind punerea în aplicare a Cerului unic european (reformare) (Text cu relevanță pentru SEE), Număr CELEX: 32024R2803, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 11.11.2024. În acest sens a fost elaborat și completat Tabelul de concordanță corespunzător rigorilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și a Hotărârii de Guvern nr. 1171/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene.
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
a) obiectivele actului juridic al UE: - reducerea fragmentării ATM pentru a crea o rețea europeană fluidă și un spațiu aerian european mai integrat; - eficientizarea utilizării spațiului aerian, reducerea întârzierilor și a costurilor operaționale ale furnizorilor de servicii de navigație aeriană (ANSP) pentru companiile aeriene; - promovarea sustenabilității, reducerea la minimum a impactului aviației asupra mediului prin impunerea unor traiectorii de zbor optimizate din punct de vedere climatic și reducerea emisiilor; - asigurarea unui nivel ridicat de siguranță a ATM în Uniunea Europeană (UE); - încurajarea inovării, accelerând astfel dezvoltarea și implementarea de noi tehnologii și soluții digitale care vizează modernizarea sistemelor ATM; - creșterea capacității de gestionare a traficului aerian, asigurând faptul că sistemul ATM poate gestiona volumele de trafic aerian în creștere rapidă.

b) <i>gradul de transpunere a actului juridic al UE, precizându-se dacă transpunerea este totală, parțială sau selectivă:</i> Proiectul național asigură transpunerea parțială a actui UE.
c) argumentarea introducerii unor reglementări care nu sunt prevăzute expres în actul juridic al UE și/sau care depășesc cerințele minime stabilite de acesta: -
5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
-
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul cu privire la inițierea elaborării proiectului a fost plasat la data de 08.08.2025, la adresa - https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14989 . Proiectul va fi consultat și avizat cu părțile interesate și implicate în conformitate cu prevederile Legii nr.100/2017 privind actele normative. Informația privind rezultatele avizării va fi inclusă în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor.
7. Concluziile expertizelor
a) <i>Constatările expertizei anticorupție</i> Proiectul va fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu prevederile art. 35 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Informația privind rezultatele expertizei anticorupție urmează a fi inclusă în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor urmare recepționării raportului anticorupție.
b) <i>Constatările expertizei de compatibilitate</i> Proiectul va fi supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene în conformitate cu prevederile art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative fiind solicitată expertiza Centrului de Armonizare a Legislației. Urmare recepționării avizului CAL, la necesitate va fi ajustat și/sau completat Tabelul de Compatibilitate.
c) <i>Constatările expertizei juridice</i> Proiectul va fi supus expertizei juridice conform art. 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative. Informația privind rezultatele expertizei juridice urmează a fi inclusă în Sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Prezentul proiect de hotărâre nu necesită modificarea sau elaborarea unor acte normative noi.
9. Măsuri necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Prin proiectul de hotărâre a Guvernului, Republica Moldova se aliniază la Regulamentul (UE) 2024/2803 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2024 privind punerea în aplicare a Cerului unic european.

Secretar general

Angela ȚURCANU